

Renovacija keičiasi

Skydinė renovacija, vėdinimas,
šiltinimas, APVA ir 2027 kryptys

Pirmasis numeris apie
sveikesnius, šiltesnius ir
tvaresnius namus Lietuvoje.

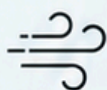
Sveikesni
namai –
laimesnes
žmonės

Atnaujinti
namai –
sveikesnė
ateitis

Skydinė renovacija

Greitesni sprendimai,
mažesni nepatogumai,
didesnė vertė.

Sveikesnis oras namuose

Vėdinimo sprendimai,
kurie keičia savijautą
kasdien.

Ką verta planuoti prieš renovaciją

Svarbiausi žingsniai,
kad investicija atsipirtų
ir tarnautų ilgai.

Energinis efektyvumas be mitų

Faktai, skaičiai ir reali
nauda jūsų namams
ir aplinkai.

Praktiniai sprendimai jūsų būstui

Idėjos, patarimai ir
gerųjų pavyzdžių
įkvėpimas.

PIRMASIS NUMERIS • #01

Namai prasideda nuo gerų sprendimų.

Rudens numeris apie renovaciją, kuri taupo energiją, saugo konstrukcijas ir leidžia namuose gerai jaustis.

Sveikesni namai — aiškesnės žinios.

Kodėl „Sveikas Būstas“?

Apie namą dažnai kalbame dalimis: sienos varža, lango sandarumas, šildymo sąskaita, tinko spalva. Tačiau žmogus gyvena ne atskiroje sienoje. Jis gyvena visame būste — jo ore, šviesoje, temperatūroje ir kasdieniauose įpročiuose.

Todėl pirmąjį numerį skiriame renovacijai plačiąja prasme. Žiūrime, ką duoda gamykloje paruošti fasado skydai, kaip apsaugoti namą nuo lietaus ir šalčio, kodėl po sandarinimo reikia iš naujo apgalvoti vėdinimą.

Kviečiame skaityti kritiškai. Geras sprendimas retai telpa į vieną reklaminį pažadą. Jį sudaro tinkamas projektas, suderintos medžiagos, kruopštūs mazgai ir realios eksploataavimo sąlygos.

„Šiltas
namas turi
būti ir
sausas, ir
sveikas.“

Ši mintis jungia visus šio numerio straipsnius.

Redakcija

Sveikasbustas.lt

Šiame numeryje

-
- 06** **Renovacija keičiasi**
Skydai, gamykla ir naujas tempas
-
- 11** **Po A++ — kas toliau?**
Energinio vertinimo kryptys
-
- 15** **Fasadas prieš šalnas**
Rudens darbų ribos
-
- 18** **Fasadas Lietuvos klimatui**
Drėgmė, tinkas ir HART pavyzdys
-
- 22** **Šiltas, bet ar sveikas?**
Kondensatas, pelėsis, vėdinimas
-
- 25** **Šiltas pamatas**
Pirmiausia — sausas mazgas
-
- 28** **Ar lengvas namas patikimas?**
Mitas ir faktas
-
- 30** **APVA: ko laukti?**
Kas žinoma 2026 m. rugsėjį
-
- 31** **Rudens atmintinė**
Patikrinkite savo būstą
-

Renovacija turi atsakyti į du klausimus: kiek energijos sutaupysime ir kaip po jos gyvensime?

Ką verta žinoti dabar

06

Lietuvoje pradėti šeši skydinės renovacijos bandomieji projektai. Jų rezultatai parodys, kaip technologija veikia praktikoje.

2026-01-01

Nuo šios datos galioja atnaujinta pastatų energinio naudingumo reglamento redakcija. Projektus nuo galiojančių taisyklių skirkime aiškiai.

20 mln. €

Tokia preliminarinė suma APVA grafike numatyta būsimam vieno ar dviejų butų namų modernizavimo kvietimui.

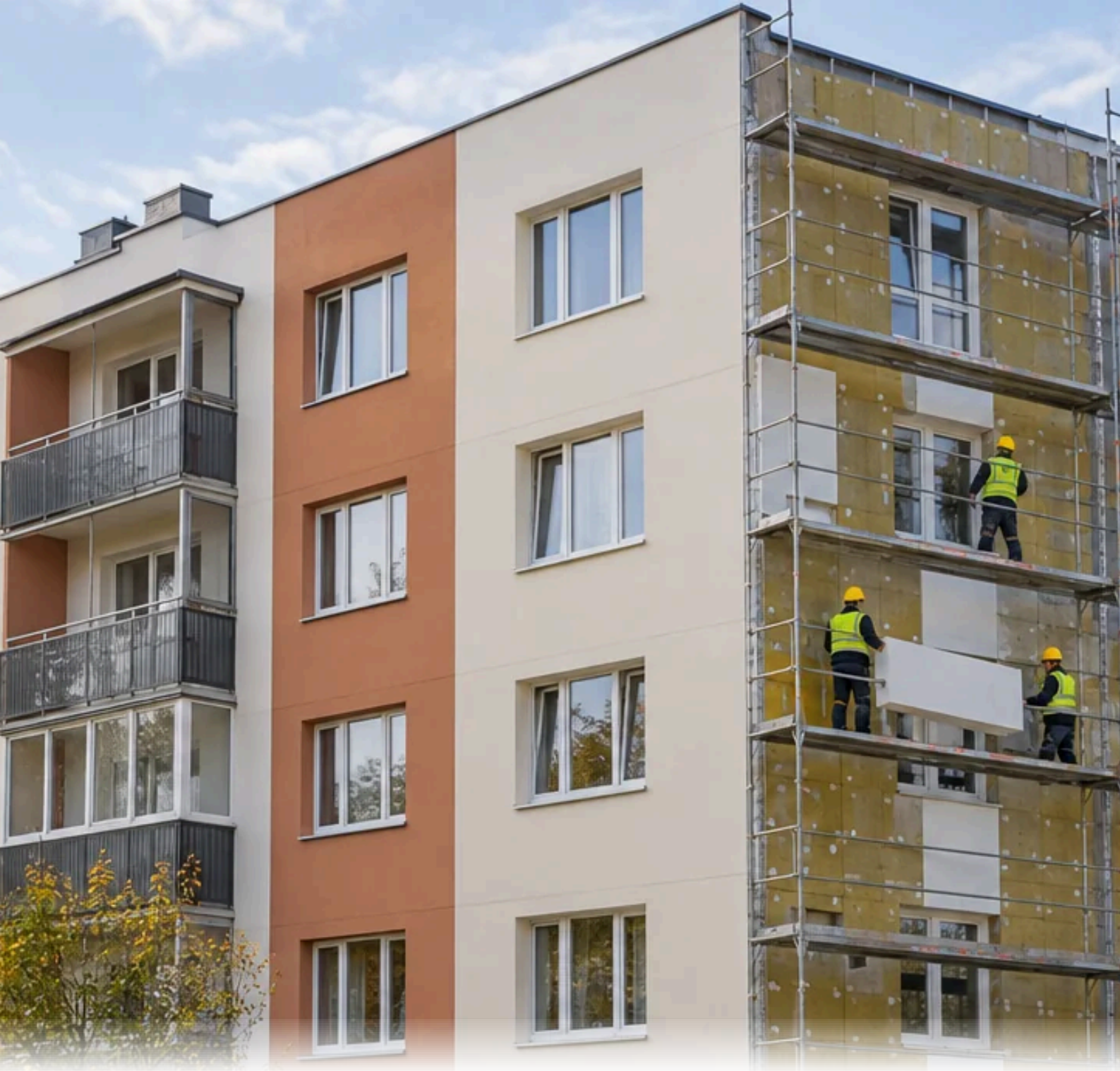
Rudens klausimas

Ar būstas pasirengęs šaltajam sezonui? Pradėkite nuo vandens nuvedimo, fasado, vėdinimo ir šildymo sistemos. Sprendimus priimkite pagal būklę, ne vien kalendorių.

Rudens ritmas: apžiūrėti, suplanuoti, pasiruošti.

Šaltinis: [Aplinkos ministerija · APVA · galiojantis STR 2](#)

01 • RENOVACIJA

Renovacija keičiasi

Ar gamykloje pagaminti fasado skydai gali sutrumpinti kelią nuo projekto iki šiltesnio namo?

Daugiau darbo gamykloje. Mažiau — prie lango.

Skydinė renovacija perkelia dalį fasado gamybos iš statyb vietės į kontroliuojamą aplinką. Kiekvienas skydas projektuojamas konkrečiam pastatui.

01	Išmatuojama	Pastatas skenuojamas; tikrinami sienų nelygumai, angos ir laikantieji mazgai.
02	Suprojektuojama	Skydų dalys ir jungtys pritaikomos esamam namui, ne abstrakčiam tipiniam fasadui.
03	Pagaminama	Izoliacija, apdaila ir dalis elementų surenkama gamykloje.
04	Atvežama	Stambūs moduliai pristatomi pagal montavimo seką.
05	Sumontuojama	Skydai keliama kranu, tvirtinami ir sandarinami prie esamų konstrukcijų.

Greitis nėra vienintelis kriterijus: svarbu tikslūs matmenys, jungčių sandarumas ir patikimas drėgmės valdymas.

Kas pasikeičia gyventojui?

Tradiciniame fasado atnaujinime daug sluoksnių formuojama prie pat namo: klijuojama izoliacija, armuojama, tinkuojama. Skydinė technologija šią seką pergrupuoja. Ji nepanaikina darbų objekte, tačiau dalį jų leidžia atlikti anksčiau, kol prie pastato dar tik ruošiamasi montuoti. Gyventojams tai gali reikšti trumpesnį intensyviausių fasado darbų laiką. Vis dėlto langų, balkonų, stogo ir inžinerinių sistemų sprendiniai lieka individualūs. Todėl bendrijai verta prašyti ne vien pažado apie greitį, o konkretaus viso projekto grafiko su etapais ir atsakomybėmis.

Pažadas ir jo ribos

Trumpesnis etapas lauke

Gamykloje pagaminti elementai leidžia mažiau operacijų atlikti vietoje. Tai gali sumažinti laiką, kai gyventojai mato pastolius ir atviras fasado zonas. Vis dėlto bendrą projekto trukmę lemia ir projektavimas, logistika bei inžinerinės sistemos.

Pastovesnė kokybė

Pasikartojančias operacijas lengviau kontroliuoti gamybos linijoje. Bet skydas tampa gera atitvara tik tada, kai teisingai sujungiamas su stogu, cokoliu, langais ir gretimais skydais.

Gyventojų sprendimas

Technologija nepakeičia pokalbio apie kainą, darbų eigą ir komfortą. Prieš balsavimą verta matyti aiškų darbų grafiką, energinio rezultato skaičiavimus ir garantijų ribas.

Šaltinis: [Sveikasbustas.lt](https://sveikasbustas.lt) · [Aplinkos ministerija](#) ↗

Ko neparodo vien graži vizualizacija

Esamas daugiabutis retai būna idealiai tiesus. Skydų gamyba reikalauja tikslaus matavimo, tačiau prieš montuojant taip pat reikia žinoti, ar siena ir tvirtinimo taškai gali priimti naujas apkrovas. Didelę dalį rezultato nulemia sandarios jungtys: prie lango, tarp gretimų skydų, ties stogu ir cokoliu. Jei jose lieka vandens ar oro kelias, gražus fasado paviršius problemos neatskleis. Kokybės planas turėtų apimti ne tik gamyklinį gaminį, bet ir jo sumontavimo patikrą.

Prieš apsisprendžiant

1

Ar mūsų namas tinkamas skydams?

Geometrija, balkonai ir esamos konstrukcijos gali keisti sprendinio kainą.

2

Kur baigiasi skydas?

Paprašykite parodyti langų, stogo, cokolio ir balkonų jungčių brėžinius.

3

Kas tvarko vėdinimą?

Geresnis sandarumas turi eiti kartu su apskaičiuota oro apykaita.

4

Kokia visa kaina?

Lyginkite vienodą darbų apimtį, ne vien fasado kvadratinio metro įkainį.

5

Kaip bus tikrinamas rezultatas?

Reikia aiškių kokybės, sandarumo ir energinio rezultato priėmimo kriterijų.

Skydai gali paspartinti darbus. Sprendinio kokybę vis tiek lemia detalės.

Palyginimo taisyklė

Svarstant du renovacijos variantus pirmiausia suvienodinkite jų apimtį. Ar abiejuose skaičiuojamas toks pat langų, balkonų, stogo ir vėdinimo sprendimas? Ar įtraukta pastolių, transporto, atliekų ir gyventojų informavimo kaina? Tik tada galima sąžiningai lyginti eurus ir terminus. Net jei skydinis būdas konkrečiam namui pasirodytų brangesnis, trumpesnė darbų trukmė ar mažesni nepatogumai gali turėti vertę. Ji turi būti aiškiai įvardyta, o ne paslėpta bendrame šūkyje.

Pilotai atsakys į svarbiausią klausimą

6

bandomieji projektai Lietuvoje

Trys daugiabučiai ir trys viešieji pastatai. Tai dar ne visos rinkos rezultatas, bet jau galimybė matuoti darbų trukmę, kainą ir energinį efektą Lietuvos sąlygomis.

Stebėti

Faktinę montavimo eigą.

Palyginti

Viso projekto kainą ir apimtį.

Įvertinti

Gyventojų patirtį po atnaujinimo.

Šaltinis: [Aplinkos ministerija](#) ↗

Ką stebėti po pirmųjų projektų

Pirmieji bandomieji pastatai leis palyginti planuotą ir tikrą darbų eigą. Ypač svarbu, ar tiksliai pavyko pagaminti elementus pagal senų pastatų geometriją, kiek korekcijų prireikė objekte ir kaip įrengtos jungtys atlaikys lietus bei temperatūros ciklus. Naudingas ir gyventojų grįžtamasis ryšys: ar darbų trukmė sumažėjo būtent ten, kur nepatogumai didžiausi? Dar vienas atsakymas ateis tik eksploatuojant — iš energijos sąnaudų, vidaus oro kokybės ir priežiūros poreikio.

Po A++ — kas toliau?

Taisyklės juda. Atskirti galiojančią redakciją nuo svarstomų kryptių dabar svarbiau nei spėlioti ateitį.

A++

Kas galioja, o kas dar svarstoma?

GALIOJA

STR redakcija nuo 2026-01-01

Pastatų energinio naudingumo projektavimui ir sertifikavimui taikoma galiojanti STR 2.01.02:2016 suvestinė redakcija. Konkrečias nuostatas reikia skaityti pagal pastato paskirtį ir projekto datą.

SVARSTOMA

Siūlomi ateities pakeitimai

Viešojoje diskusijoje aptariamos platesnės energinio vertinimo kryptys. Pasiūlymas pats savaime dar nėra privaloma norma; jo tekstas ir įsigaliojimo data gali pasikeisti.

Praktinė taisyklė

Jei projektuojate ar renovuojate dabar, rangovui ir projektuotojui nurodykite tikslų galiojančio dokumento variantą. Jei planuojate vėlesnį etapą, stebėkite priimtus pakeitimus, o ne vien projekto santraukas.

Šaltinis: [E. Seimas - galiojanti STR redakcija ↗](#)

Kodėl painiava kainuoja

Žiniasklaidos antraštė apie „naujas taisykles“ gali reikšti tris skirtingus dalykus: jau įsigaliojusį pakeitimą, pateiktą projektą arba politinę kryptį. Namo savininkui šis skirtumas praktiškas. Jei pasirinksite medžiagą ar įrangą pagal dar nepatvirtintą reikalavimą, galite išleisti daugiau be aiškos naudos. Jei nepastebėsite jau galiojančios nuostatos, projektą teks taisyti. Todėl prie kiekvieno skaičiaus verta užsirašyti dokumento numerį, redakcijos datą ir kam jis taikomas.

Energinį rezultatą kuria sistema

Vien storesnė izoliacija neatsako į visus būsto energijos ir komforto klausimus.

Atitvaros

Sienos, stogas, grindys, langai ir šilumos tiltų mazgai veikia kartu.

Sandarumas

Nekontroliuojami oro nuotėkiai didina sąnaudas ir gali slėpti drėgmės riziką.

Vėdinimas

Šviežiam orui reikia suplanuoto kelio.
Sandarumas be oro apykaitos nėra komfortas.

Saulė ir perkaitimas

Vasaros šešėliavimas tampa svarbus net tada, kai projektą pradedame nuo šildymo.

Šildymo sistema

Įranga turi atitikti realų, po renovacijos sumažėjusį poreikį.

Duomenys

Sertifikatas, bandymai ir faktinės sąnaudos padeda patikrinti pažadus.

Reglamentų projektų temas vertinkite kaip planavimo signalą; privalomus rodiklius tikrinkite galiojančiame tekste.

Vienas sprendimas veikia kitą

Storesnė siena sumažina šilumos perdavimą, bet gali pakeisti lango įgilinimą, palangės plotį ir fasado mazgą. Nauji sandarūs langai mažina skersvėjus, bet kartu sumažina atsitiktinį oro patekimą. Efektyvesnis šildymo įrenginys gali dirbti prastai, jei paliekama sena valdymo logika. Todėl energinis vertinimas naudingiausias kaip viso namo modelis. Jis padeda rasti priemonių derinį, o ne vien išrikiuoti gaminius pagal deklaruotą efektyvumą.

Keturi klausimai projektuotojui

01

Kokia energinė klasė numatyta?

Paprašykite ne tik raidės, bet ir pagrindinių prielaidų.

02

Kur didžiausi nuostoliai?

Namo atitvaras ir mazgus vertinkite pagal projektą, o ne reklaminį storį.

03

Kaip bus tiekiamas oras?

Sužinokite numatytą vėdinimo būdą, valdymą ir priežiūrą.

04

Kaip tikrinsime rezultatą?

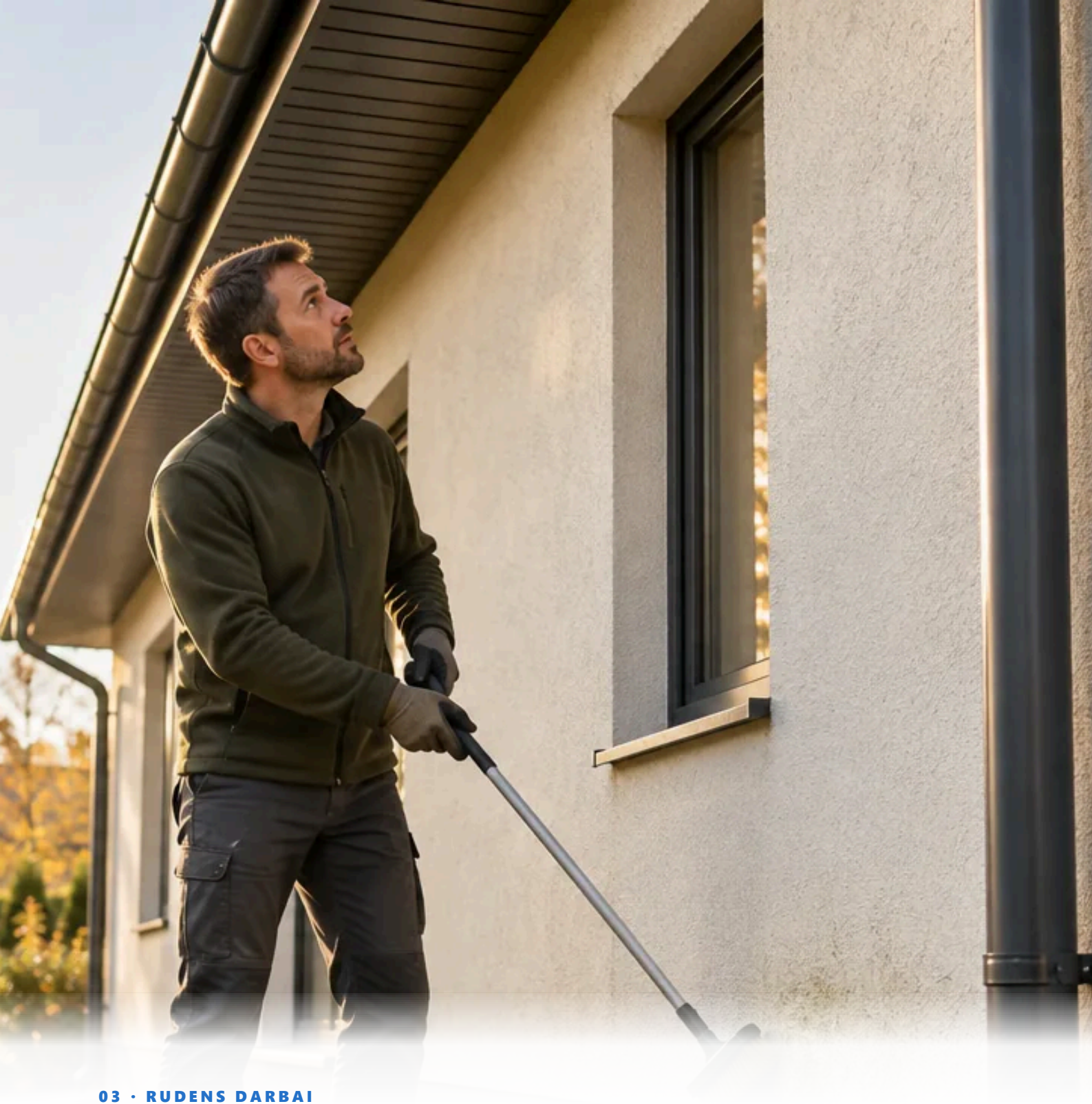
Susitarkite dėl bandymų, dokumentų ir atsakomybės iki darbų pradžios.

Geras energinis projektas mato žmogų, o ne vien skaičiavimo lentelę.

Šaltinis: [Aplinkos ministerija · STR 2.01.02:2016](#)

Ką verta turėti raštu

Projektuotojo atsakymus verta įrašyti į aiškią užduotį: pageidaujamas vidaus komfortas, numatomi energijos šaltiniai, vėdinimo būdas, vasaros perkaitimo valdymas ir konstrukcijų drėgmės sauga. Užduotyje turėtų būti ir ribos — biudžetas, darbų etapai bei priežiūros galimybės. Taip lengviau suprasti, kodėl pasirinktas vienas ar kitas sprendinys. Jei vėliau keičiamas gaminytis, naują variantą galima patikrinti pagal tuos pačius kriterijus.

03 · RUDENS DARBAI

Fasadas prieš šalnas

Ką dar verta spėti, o kada geriau sustoti ir apsaugoti pradėtą darbą?

Ne kalendorius, o sąlygos

Rudens darbų ribą nustato konkrečios sistemos instrukcija, pagrindo būklė ir artimiausių parų orai.

Verta padaryti

- Uždengti ir nuo UV bei kritulių apsaugoti atvirą izoliaciją.
- Patikrinti parapetus, palanges, skardas ir lietaus nuvedimą.
- Užbaigti saugius mazgus, jei leidžia medžiagų instrukcijos.
- Dokumentuoti neužbaigtas vietas pavasariui.

Geriau nestumti per jėgą

- Netinkuoti ant šlapio ar įšalusio pagrindo.
- Nepradėti proceso, jei naktį gresia šalna ir sistema negali būti apsaugota.
- Nespręsti vien pagal vieną dienos temperatūros rodmenį.
- Nepalikti atvirų siūlių vandeniui ir vėjui.

Temperatūros ir džiūvimo ribos priklauso nuo naudojamų klijų, armavimo ir tinko sistemos. Visada tikrinkite gamintojo techninį lapą.

Svarbiausia — džiūvimo langas

Rudens orą vertinkite ne tik darbų pradžioje. Mišiniai turi turėti laiko sukietėti ir išdžiūti gamintojo nurodytomis sąlygomis. Dieną saulėje išmatuota temperatūra nepasako, kas vyksta ant šiaurinės sienos vakarą ar naktį. Taip pat svarbi santykinė drėgmė, vėjas ir lietaus tikimybė. Kai saugaus lango nėra, geriau apsaugoti paruoštą konstrukciją ir darbą tęsti tinkamu metu.

Penkios vietos, kurias apžiūrėti pirmiausia

- 1 Stogas ir parapetas: ar vanduo neteka už fasado?
- 2 Palangės: ar lašakraščiai nukreipia vandenį nuo sienos?
- 3 Cokolis: ar nėra nuolatinio aptaškymo ir užsilaikančio vandens?
- 4 Įtrūkimai: ar jie paviršiniai, ar rodo judantį mazgą?
- 5 Šiaurinė pusė: ar ilgai drėkstančiose vietose jau matyti apnašų?

Šaltinis: [Neoporas.lt · rudens fasado darbai](https://neoporas.lt/rudens-fasado-darbai/)

Nuotrauka šiandien — sprendimas rytoj

Apžiūradami namą fotografuokite ne tik bendrą fasadą, bet ir mazgų detales. Užrašykite, kada dėmė atsiranda: po lietaus, tirpstant snigui ar visą laiką. Tokia informacija padeda atskirti vandens nutekėjimo klaidą nuo paviršinio nešvarumo. Jei matyti konstrukcijos judėjimas, plačios įtrūkės ar nuolatinis drėkimas, kosmetinis taisymas neturėtų būti pirmas žingsnis. Pirmiausia reikia nustatyti priežastį.

04 • FASADO APDAILA

Gražus fasadas po penkerių metų

Ką lemia drėgmė, tinkas ir gerai suprojektuoti mazgai
Lietuvos klimato?

Lietus iš išorės. Garai iš vidaus.

W

Vandens įgertis

W klasė apibūdina, kiek skysto vandens danga įgeria. Lietingu oru mažesnė įgertis padeda fasadui ne taip ilgai išlikti šlapiam.

V

Garų pralaidumas

V klasė apibūdina vandens garų difuziją per dangą. Ji svarbi vertinant visą sienos ir šildinimo sistemos sluoksnių derinį.

LIETUS

APDAILA + MAZGAI

VANDENS GARAI

Dažna klaida

„Garams laidus“ nereiškia „vėdinantis“. Įprasta patalpų oro apykaita per sieną nevyksta; jai reikia vėdinimo sistemos arba suplanuoto oro tiekimo.

Šaltinis: [Sveikasbustas.lt · fasado tinko pasirinkimas](https://sveikasbustas.lt/fasado-tinko-pasirinkimas) ↗

Kodėl vienos klasės neužtenka

Tinkas nėra savarankiška siena. Jis dirba kartu su gruntu, armavimo sluoksniu, izoliacija ir visais sujungimais. Maža vandens įgertis naudinga fasadui, tačiau ji nekompensuoja prastai įrengtos palangės ar nesandarios skardos. Garų pralaidumo rodiklis taip pat prasmingas tik visame sluoksnių derinyje. Rinkdamiesi apdailą paprašykite sistemos dokumentacijos, o ne tik gražios spalvų paletės. Tai ypač svarbu rekonstruojant seną fasadą, kurio ankstesni sluoksniai gali būti nežinomi.

Šeši klausimai prieš renkantis tinką

01 • Sistema

Ar tinkas suderinamas su konkrečia ETICS šiltinimo sistema?

02 • Vanduo

Kokia deklaruojama vandens įgerties klasė?

03 • Garai

Koks garų pralaidumas ir ar jis tinka visam sluoksnių deriniui?

04 • Pagrindas

Ar armavimo sluoksnis sausas, tvirtas ir paruoštas?

05 • Spalva

Ar pasirinkta tamsi spalva leidžiama šiai sistemai?

06 • Mazgai

Ar sutvarkyti cokolis, palangės, skardos ir lietaus nuvedimas?

Net geras tinkas neištaisys vandens, tekančio už apdailos per blogai suprojektuotą jungtį.

Klausimas apie penkerius metus

Prieš patvirtindami tinką įsivaizduokite fasadą po kelių lietingų sezonų. Kur jis džiūs lėčiausiai? Ar šiaurinėje pusėje yra tankių medžių? Ar vanduo nuo stogo kris ant cokolio? Kokį paviršių bus paprasta prižiūrėti? Šie klausimai dažnai svarbesni už skirtumą tarp dviejų panašių spalvų. Iš anksto suplanuota apžiūra ir švelni priežiūra prailgina apdailos tarnavimo laiką.

Tinkas Lietuvos orams: ką reiškia savybės?

Maža vandens įgertis ir vandens garų pralaidumas gali derėti viename produkte. Tačiau danga vertinama kartu su visa fasado sistema.

HART Siliconharzputz

UAB CELA tiekiamas silikoninis dekoratyvinis tinkas yra vienas tokio derinio pavyzdžių. Gamintojo skelbiamoje informacijoje nurodoma **W3 maža vandens įgertis** ir **V2 vidutinis garų pralaidumas**. Tai padeda suprasti, kokių techninių rodiklių ieškoti lyginant fasado apdailą.

Siūlomi 1,5 ir 2 mm grūdėtumo variantai. Prieš renkantis atspalvį ir dengimo būdą reikia patikrinti konkrečios sistemos bei gamintojo techninį aprašą.

PARTNERIO TURINYS · HART / UAB CELA

Įsidėmėkite

Produkto klasės neatsako už blogą pagrindą, neteisingus mazgus ar netinkamą darbų orą. Paprašykite raštu patvirtinti visų sluoksnių suderinamumą.

Kaip vertinti konkretų pasiūlymą?

Palyginkite ne vien tinko kainą už kibirą. Paprašykite nurodyti gruntą, armavimo sluoksnį, pasirinktą faktūrą, numatomą spalvą ir darbų sąlygas. Pasitikrinkite, ar sistema suderinta su jūsų namo šiltinimo medžiaga ir ar montuotojas laikysis gamintojo džiūvimo reikalavimų. Jei fasado vieta nuolat šlapinama lietaus arba yra šešėlyje, pirmiausia sutvarkykite vandens nuvedimą. Tinkas gali būti geras paskutinis sluoksnis, tačiau negali vienas išspręsti konstrukcinės drėgmės problemos.

Šaltinis: [HART · gaminio techninė informacija](#)

05 · SVEIKAS ORAS

Šiltas, bet ar sveikas?

Po apšiltinimo ir sandarinimo namas keičiasi. Oro apykaita turi keistis kartu.

Kodėl rasoja langai?

Šiltas vidaus oras gali išlaikyti daugiau vandens garų. Palietęs vėsesnį paviršių jis atvėsta, o dalis drėgmės virsta lašeliais. Rasa ant stiklo yra signalas tikrinti drėgmės šaltinius, paviršiaus temperatūrą ir vėdinimą.

leškokite grandinės

Drėgmės šaltinis → Oro apykaita →

Šaltas paviršius

Po renovacijos sumažėję savaiminiai oro nuotėkiai yra naudingi energijai, bet jie negali būti vienintelis ankstesnis „vėdinimo“ būdas. Numatykite valdomą oro tiekimą ir šalinimą.

Vien nuvalyti lašelius neužtenka, jei priežastis kartojasi.

Trys skirtingos rasojimo situacijos

Lašeliai ant stiklo po maisto gaminimo gali rodyti trumpalaikį drėgmės perteklių. Nuolat drėgnas lango angokraštis jau verčia tikrinti šilumos tiltą ir oro judėjimą. Šlapia dėmė už spintos ar kampe gali būti susijusi su paviršiaus atšalimu, nepakankamu vėdinimu arba vandens patekimu į konstrukciją. Vienas matomas simptomas nereiškia vienos universalios priemonės. Geriausias pirmas žingsnis — stebėti, kada ir kur problema atsiranda.

Pelėsis yra simptomas

- 01 Raskite drėgmę** Nuotėkis, kondensatas, šilumos tiltas ar nepakankamas oro keitimas reikalauja skirtingų sprendimų.
- 02 Pašalinkite priežastį** Tvarkykite vandenį, konstrukciją ir vėdinimą. Vien paviršiaus valymas nepašalina šaltinio.
- 03 Įvertinkite mastą** Jei pažeidimas didelis, grįžta arba yra konstrukcijoje, kreipkitės į specialistą.
- 04 Stebėkite po darbų** Patikrinkite, ar paviršiai džiusa ir problema nesikartoja pasikeitus sezonui.

Sveikas būstas neturi slėpti drėgmės po nauju apdailos sluoksniu.

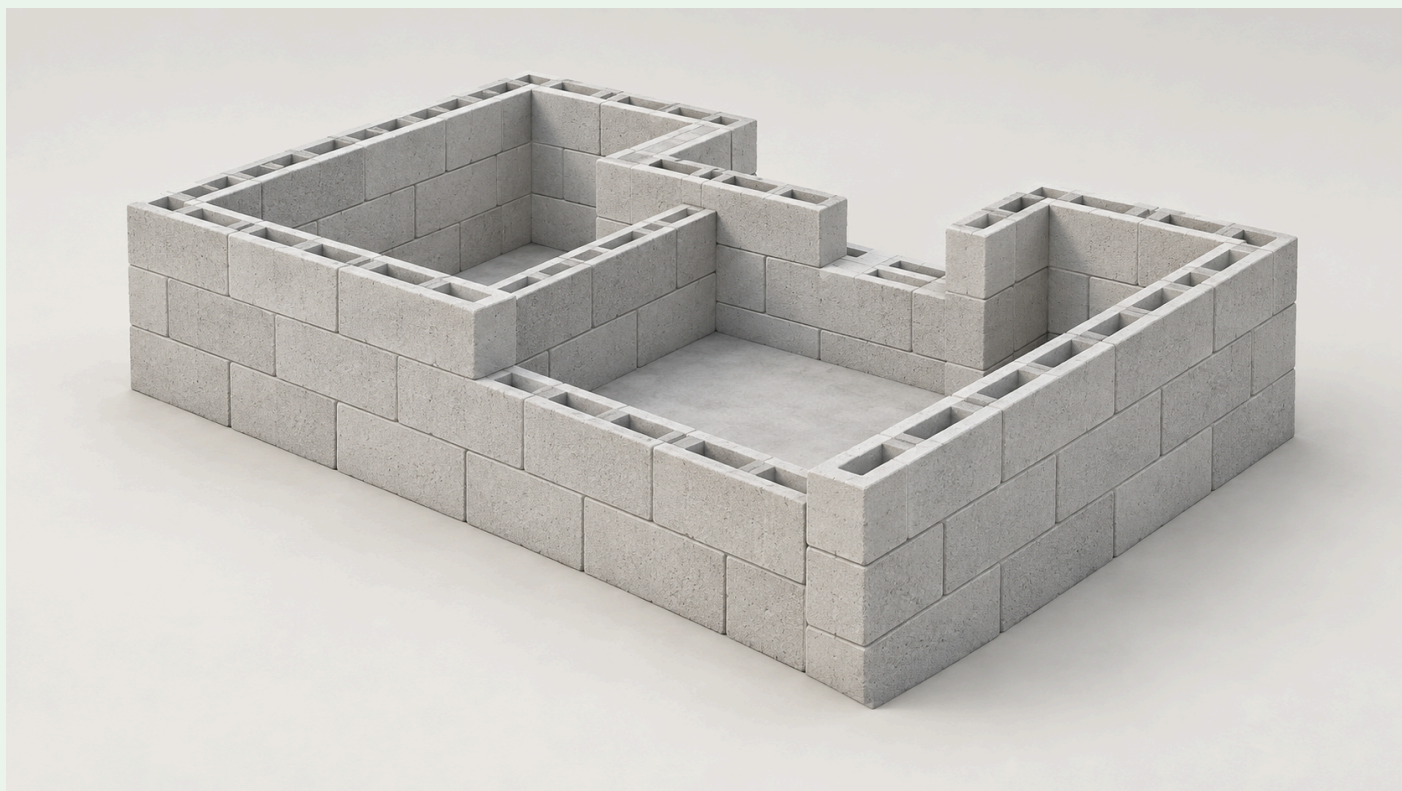
Šaltinis: [PSO - drėgmės ir pelėsio gairės](#)

Kodėl reikia šalinti priežastį

Pasaulio sveikatos organizacijos gairės pabrėžia ilgalaikės drėgmės prevenciją. Pelėsiui palanki terpė grįš, jei siena liks šlapia. Nedidelį paviršinį pažeidimą galima sutvarkyti tik kartu su drėgmės šaltiniu ir tinkamu paviršiaus išdžiovinimu. Jei vanduo patenka iš lauko ar vamzdyno, pirmiausia šalinamas nuotėkis. Jei problema kyla po sandarinimo, reikia įvertinti oro apykaitą ir šalčiausius paviršius. Kai pažeidimas kartojasi, verta kreiptis dėl konstrukcijos įvertinimo.

Šiltas pamatas prasideda nuo sauso mazgo.

Drėgmės kontrolė yra pirmas sluoksnis, net jei jos brėžinyje nematyti.

Nuo grunto iki šilumos

05	Šilumos izoliacija	Storis ir stipris parenkami pagal apkrovas ir projektą.
04	Hidroizoliacija	Saugo konstrukciją nuo vandens patekimo.
03	Drenažas	Padedą pašalinti vandenį ten, kur jo reikia.
02	Kapiliarinis lūžis	Riboja drėgmės kilimą iš grunto.
01	Gruntas ir nuolydžiai	Vanduo neturi būti vedamas prie namo.

Skirtingų pamatų sprendiniai nėra vienodi. Plokštės ant grunto, juostinio pamato ir rūsio sienos mazgus būtina projektuoti atskirai.

Sausas pamatas nėra vien drenažas

Vandens valdymas prasideda dar prie namo paviršiaus: reljefas turi vesti kritulius nuo pastato, o lietvamzdžiai neturi išpilti vandens šalia sienos. Po žeme svarbūs grunto tipas, gruntinis vanduo, hidroizoliacijos tęstinumas ir drenažo sprendinys. Tik tuomet prasminga parinkti šilumos izoliaciją bei jos storį. Plokštuminio pamato detalė negali būti tiesiog perkelta rūsio sienai. Skirtingoms apkrovoms ir drėgmės sąlygoms reikia skirtingų mazgų.

Klaidos, kurios lieka po žeme

Pertrauktas sluoksnis

Siūlės ir jungtys gali sukurti šalčio tiltus, net jei plokštės storis pakankamas.

Drėgmė už izoliacijos

Šiltinimo medžiaga neatstoja tinkamo hidroizoliacijos ir vandens nuvedimo sprendinio.

Silpnas perimetras

Pamatų kraštai ir jungtis su fasadu reikalauja atskiros dėmesio.

Neaiški apkrova

Izoliacijos gniuždymo charakteristika turi atitikti konstrukcijos apkrovas.

Nepažymėtos skvertys

Vamzdžių ir kabelių vietos turi išlaikyti sandarumą.

Vien gaminio reklama

Projektuokite visą mazgą, o ne rinkitės tik vieną plokštę.

EPS, XPS ar kitos medžiagos pasirinkimą turi lemti konkretaus mazgo drėgmės, apkrovų ir šilumos poreikio vertinimas.

Šaltinis: [Neoporas.lt - pamatų šiltinimo principai](https://neoporas.lt/pamatu-siltinimo-principai/)

Patikra prieš užpilant gruntą

Dalis pamatų klaidų po užpylimo tampa nematomos ir brangios taisyti. Prieš uždengdami mazgą nufotografuokite hidroizoliacijos sujungimus, šiltinimo plokščių siūles, skverčių sandarinimą ir drenažo padėtį. Patikrinkite, ar nėra atvirų tarpų ir ar izoliacija nepažeista. Projekto vadovas turėtų patvirtinti, kad realiai įrengti sluoksniai atitinka brėžinius. Tai paprastas būdas išsaugoti informaciją vėlesnei namo priežiūrai.

Ar šiltas namas turi būti sunkus?

MITAS

Kuo sunkesnė siena, tuo šiltesnis namas.

FAKTAS

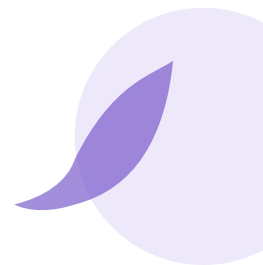
Šilumos nuostolius lemia atitvaros savybės ir mazgai.

Sienos masė ir jos šiluminė varža yra skirtingos savybės. Masyvumas gali keisti, kaip greitai patalpa reaguoja į šilumos pokyčius, tačiau vien iš jo negalima spręsti apie energinį efektyvumą.

Lyginkite konkrečius konstrukcijų skaičiavimus: šiluminį laidumą, sandarumą, šilumos tiltus, drėgmės režimą ir vasaros komfortą.

Šiluminė masė turi savo vietą

Masyvesni paviršiai gali sugerti ir vėliau atiduoti šilumą, todėl jie veikia vidaus temperatūros svyravimus. Tačiau ši savybė nepakeičia šilumos izoliacijos. Lengvas pastatas taip pat gali būti šiltas, jei jo atitvaros, siūlės ir vėdinimas suprojektuoti bei įrengti tinkamai. Lyginant sistemas verta klausti ne „kuri sunkesnė“, o kaip jos elgiasi žiemą, vasarą ir keičiantis drėgmei. Konstrukcinį patikimumą vertina projektuotojas pagal apkrovas, ne pagal sienos svorį iš nuotraukos.

Lengva konstrukcija, rimtas projektas

Varža

Izoliacijos sluoksniai riboja šilumos perdavimą.

Sandarumas

Jungtys lemia, ar projektinė atitvara veiks ir realiaime name.

Drėgmė

Sluoksniai turi džiūti numatytu būdu ir išlikti saugūs.

Vėdinimas

Sandarus pastatas reikalauja suplanuotos oro apykaitos.

Standumas

Konstrukcija turi atlaikyti apkrovas pagal projektą.

Vasaros režimas

Šešėliavimas ir šiluminė masė padeda valdyti perkaitimą.

SIP ar kitos skydinės sistemos gali būti racionalios, kai gaminio savybės, jungtys ir montavimas patikrinti kaip viena sistema. Vieno demonstracinio objekto patirtis nepakeičia gyvenamojo namo projekto.

Šaltinis: [Neoporas.lt](https://neoporas.lt) · [lengvos konstrukcijos pavyzdys ↗](#)

Neperkelkite demonstracijos tiesiai į namą

Nedidelė modulinė sauna gali įdomiai parodyti sandarumo ir izoliacijos reikšmę, tačiau jos naudojimo režimas skiriasi nuo gyvenamojo namo. Name svarbi nuolatinė oro kokybė, garso komfortas, vasaros temperatūra, gaisriniai ir konstrukciniai reikalavimai. Todėl vienas sėkmingas bandymas nėra universalus energijos taupymo įrodymas. Vertinkite sertifikuotos sistemos duomenis ir savo projekto skaičiavimus.

20 mln. € individualiems namams: ko laukti?

APVA skelbiamame planuojamų kvietimų grafike vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimui nurodytas 2026 m. IV ketv. – 2027 m. I ketv. laikotarpis ir 20 mln. € suma.

KAS ŽINOMA

- Planuojamas kvietimas fiziniams asmenims.
- Skelbiamas preliminarus laikotarpis ir bendra suma.
- Informaciją būtina tikrinti APVA puslapyje.

KAS PAAIŠKĖS VĖLIAU

- Tiksli paraiškų pradžia ir pabaiga.
- Galutinės finansavimo sąlygos.
- Reikalingi dokumentai ir išlaidų ribos.

Nedarykite investicijos remdamiesi vien planuojamu kvietimu. Patikrinkite paskelbtą oficialų aprašą prieš užsakydami darbus.

Šaltinis: [APVA - planuojami kvietimai](#) ↗

Prieš prasidedant šalčiams

- ☐ Apžiūrėti stogą, lietvamzdžius ir vandens nuvedimą nuo namo.
- ☐ Patikrinti palanges, skardas, cokolį ir fasado įtrūkimus.
- ☐ Apsaugoti neužbaigtus fasado šiltinimo sluoksnius.
- ☐ Patikrinti vėdinimo filtrus ir oro tiekimo angas.
- ☐ Stebėti drėgmę ir rasoją, ypač kampuose ir prie langų.
- ☐ Peržiūrėti šildymo valdymą ir termostatų nustatymus.
- ☐ Užfiksuoti problemas nuotraukose ir suplanuoti jų taisymą.

Maži patikrinimai rudenį gali apsaugoti nuo didelių darbų pavasarį.

Geresni namai prasideda nuo žinių.

Skaitykite, klauskite ir rinkitės sprendimus, kurie tinka
jūsų būstui.

sveikasbustas.lt ↗

Apie šį numerį

„Sveikas Būstas“, 2026 m. ruduo. Straipsniai redaguoti žurnalo formatui. Aktualijos tikrintos 2026-09-25. Fotografijos ir iliustracijos iš leidinio vaizdų archyvo; skydinės renovacijos montavimo vaizdas sukurtas iliustraciniais tikslais.

Skaitykite toliau

Daugiau praktinių temų, naujausios informacijos ir atsakymų apie būsto sveikatą bei energinį efektyvumą — svetainėje.